

Взаємодія толерантної поведінки у відносинах «викладач-студент»

В умовах розвитку сучасного українського суспільства, підвищується значення підготовки висококваліфікованих фахівців. Один з напрямків підвищення якості цього процесу пов'язане з вдосконаленням міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. Однією з важливих складових сфери освіти виступає навчально-педагогічну взаємодію викладача і студента. Можна припустити, що його ефективність визначається толерантною взаємодією між суб'єктами освітнього процесу.

Особливості толерантної взаємодії в системі відносин «викладач - студент» також виступають факторами, що сприяють гуманізації освітнього процесу. За словами І.Б. Котової, Е.Н. Шиянова, «оптимальним варіантом взаємодії в системі «викладач-студент» буде установка викладача на функціонально-рольову і особистісну взаємодію, коли особистісне проступає через його рольову поведінку» [1, с.13].

Система «викладач-студент» є частиною освітнього простору вузу і включає в себе три складові частини:

1. особистість викладача як суб'єкта діяльності та спілкування;
2. особистість студента як суб'єкта діяльності та спілкування;
3. область взаємодії викладача та студента [2].

Між суб'єктами освітнього процесу показниками толерантної взаємодії виступають ступінь довіри, розуміння, можливість здійснювати спільну діяльність приводить до конфліктів, а також особливості емоційної сторони у відносинах один з одним. При взаємодії викладача зі студентом необхідно орієнтуватися на підвищення активності студентів, створення доброзичливої атмосфери, встановлення з ними зворотного зв'язку, спільного вирішення поставлених завдань, посилення авторитетності. Дуже важливо також «навчити студентів комунікативних умінь, підвищити їх комунікативну компетентність, так як це, в свою чергу,

поліпшити пізнавальні здібності, навчить визнавати свої помилки, щадити самолюбство співрозмовника, зняти непотрібне емоційне напруження, бути терпимим і невимушеним партнером у спілкуванні» [1, с.100].

Вигляд викладача, його відповідність культурним і науковим очікуванням аудиторії, щире повагу до студента, готовність дати компетентну пораду, внутрішня мотивація до викладання, активна науково-дослідна діяльність, особиста чарівність і любов до предмета, - все це забезпечить розвиток відносин ділового партнерства, викличе у студента інтерес до майбутньої професії, бажання здійснювати самопізнання, саморозвиток, рефлексію, особистісно-діяльній самореалізацію. Якщо ж відносини студента і викладача з яких-небудь причин не складаються, викладач повинен зберігати спокійну, шанобливу і неупереджене поведінку, оцінюючи не особистість студента, а виключно його знання [3 с. 11].

Для досягнення цілей толерантного розвитку особистості учня педагог повинен володіти здібностями толерантної взаємодії з ним на всіх рівнях. Потрібно також враховувати, що викладач не формує особистість, її знання, вміння, якості, а створює умови, за яких учень включається в активну діяльність по досягненню визначеної мети, тобто самовдосконалюється.

Список використаних джерел:

1. Котова И.Б., Шиянов Е.Н. Педагогическое взаимодействие. Ростов-н/Д.: Изд-во РГПУ, 1997. – 112 с.
2. Бондырева С.К. Вуз в пространстве культуры и культурное пространство вуза. Мир психологии. Москва-Воронеж. 2000. № 3. – с. 199-205.
3. Палховская Е.Б. Толерантное отношение преподавателя к студентам//Принцип толерантности и его применение в современном образовательном процессе (тезисы 6-ой научно-методической конференции). В 2-х частях. Часть 2. – Мн., БГУ, 2009. – с. 9-12.